

2 025-ci ilin son günlərindəyik.
Bir il də ömür kitabımızın bir vərəqini, beləcə, əvvildi, bir il də ötdü həyatımızdan, deyirik. Bəli, ötür, ötəcəkdir də, zaman adlı köhlən atı kim saxlaya bilər ki? O çapır, gün keçir ay olur, aylarsa illəri əvəzleyir. Fəsillər dəyişir... Bahar yay, payızsa qış olur. Necə də bənzəyir insan ömrünə. Bahar gənclik, yay orta yaşı, payız qocalıq, qış da ahil-iş. Ötür zaman, insan elə ki bahardan yaya boylandı, oradan da payızda bir nəzər saldı, payızın füsunkar yarpaqtökümünü izlədi, deməli, bir il də yolların öz arxivinə. Çünkü yarpaq tökümü təbiətin yaşlanması, ahil çağının çatması, bəyaz saçlarına sigal çəkərək "bir ili də başa vurdum", deməsidir. Şair demişkən: Ağacdan yarpaqlar endikcə bir-bir, il də arxasından atır yükünü. Təqvimin kötüyü üstündə əsir, Tək qalan son varaq - ilin son günü.

İlin tamamında ötən günlərə nəzər salan insan sanki onun qiymətini verir. "Bu il mənim üçün uğurlumu, uğursuzmu oldu", - deyə ya onu ittiham edir, ya da əzizləyir, kaşki heç bitməzdi, - deyir. Nədənse, ilin son günlərində həmişə ötən illərlə bağlı xatırladığımız anlar olur. Bu xatirelər sanki ömür vərəqlərinə hopubmuş kimi zamanı çatanda yenilənir, o günləri xatırladır bir daha - qayısız uşaqlıq illərini, qışda qarın yağmasını səbrsizlikle gözlədiyimiz günləri... Axşamdan qar yağdığını görərkən səhərədək sevincdən yata bilmədiyimiz günləri xatırlanır. Səhəri gün xizəkləri götürüb sürüşməyə getməyimiz, qartopu oynamamışım, bir-biri-mizi yere yixib qarla islatmağım, yorulmağın ne olduğunu bilmədiyimiz günlər keçir gözlər öündən. Məktəblərdə keçirilən yeni il şənlikləri, bu şənliklərə bir ay əvvəldən hazırlaşmamışım, şeirlər əzberləmeyimiz, səhnəciklər hazırlamağımız kimi şirin xatirələr ola biləmi? Məktəbdə böyük, təbii şam ağacının bəzədilməsi, onun ətrafa yaxınlıqda özünəməxsus etri ele bil o illərin qoxusunu hər an burnumuzu getirir.

Artıq o illərdən sonra sanki nə şam ağacları o etri verir, nə yeni il şənlikləri o qədər gözəl, şirin olur. Həmin illərdən sonra qarın da ovaxtkı qədər yağıdığını görə bilmədik. O vaxt-bu vaxt xizəklər bayırına çıxarılmadı ta, nə qar topu oynanıldı, nə islandıd, nə də üşüməyin ne olduğunu bir daha hiss etmədik. Onlar sadəcə xatirələrə hədudlar, xatirələr adlı evlərə yerləşdirilər və qapıları açılan-dənəllərə sadəcə xatırlananlar ollardır.

İlin bu günləri ölkəmizin iqtisadi böhranla üzləşdiyi gənclik illərimizi də gözler önnəne getirir. Sovet ittifaqının buxovundan gücbəla ilə azad olub, müstəqilliyimizi yenice bərpə etdiyimiz həmin illər sosial-iqtisadi vəziyyətin könüləçən olmaması, ərzəq qılıqlı səbəbindən insanların sıxıntı içərisində yaşaması, ürəkləri istəyen kimi süfrələr aça bilməməsi, soyuq, bəzən qaranlıq evlərimiz heç vaxt unuda bilmədiyimiz günlərdir. Çünkü yaxşı dərk edirdik ki, əsərət zəncirini öz əllərimiz ilə didib-dağdırıb, parça-parça edib ayaqlar altına atmışq, müstəqil yaşamaq əzmi ilə mübarizəyə qalxmışq. Tarixin heç bir dönenimdə, dünyanın heç bir ölkəsində müstəqillik asan əldə olunmayıb. Bu yolda qanlar da axıdılıb, övlad, ər, sevgili həsrəti də yaşanıb, acliq, səfələt də hökm sürüb. Lakin səbir, dözüm, iradə xoş günlərin, bəxtəver illərin müjdəsi olub.

Gəncliyimizə tuş gələn mühərribə, Qarabağımızın işgal olunması, 20 Yanvar, Xocalı kimi faciələr yaşamağımız illəri bir-birinin arxasında kədər və qüssə ilə tarixin arxivinə atıldı. Hər ötən ildən bize qalan qəlb ağrısı idi. Sanki ilin bütün fəsilləri qış idi. Soyud, günəşsiz həyat祉himiz üstünü kesmişdi. Həmin illər ne illərin başa çatdığını, ne də yeni ilin həyat祉himizə daxil olduğunun fərqi ndə belə deyildik.

Bax, beləcə, o illərə hamı birlikdə - eyni qayğılarla yekun vururdu, hər ötən il hamı üçün eyni təəssüratlarla yadda qalırdı. Yeni ilə könülsüz salam verib, əlini sıxırdıq - bə-

Əlvida 2025, xoş gəlirsən, 2026

ke, bu yeni il hər şey düzələr - deyə. Deməli, ümidi sarsılmırdı. Qışın şaxtası, soyuğu bu ümidi qamçılayıb yoxa çıxara, puç edə bilmirdi.

İller ötür, bir-birinin yerini alır, biz isə torpaqlarımızın azad olunacağı günü gözləyir, həmin tarixdən bayramların, şənliklərin ömrümüzə qədəm qoyacağına icazə verəcəkmiş kimi o günlərin yaşammasını gözləyirdik. İllərsə o zamanı getirib çıxaraqcaqdı. Hər yola salındığımız köhne ilde başımıza gələn müsibətləri xatırlayır, gələn yeni ildən tek istəyimiz torpaqlarımızın azad olunması olurdu. Çünkü biz onlarsız tam deyildik. Qarabağ işğal altında olduğu halda, düşmənin əlində, ayaqları altında olduğu vaxt nə bayram, nə yeni il, nə şadyanalıq?..

Könlümüz açılmırdı, günahkar hesab edirdik özümüzü. Sanki xəstə övladımız şəfa verə bilmirdik, onu müalicə etdi, həkimə apara bilmirdik. Övladımız isə gözlərimiz özündə günü-gündən saralıb-solurdu. Bax, Qarabağ qara bəxti ilə gözlərimiz özündə bir övladımıza edə bilmədiklərimiz qədər çərəsiz dayanırdı. Bizzə ona baxır, gözümüzün yaşını eləyir, gütümzün sadəcə buna çatmasına yanıb-yaxılırırdıq.

Həqiqətən iller ömür kitabının vərəqləridir. Bu vərəqlərə nə talelər, ne qismətlər yazılır... Minlərlə soydaşımız ötən bir qərinen yedək zamanın ömür kitabının sehifələrinə yalnız göz yaşlarını hədudura bildi, hicranı, həsrəti yazdırılar. Qərib qəbirərini, həsrətində olduqları yurdlarının hicrənini yazdırılar. Onlar yurd həsrəti ilə qovrulub yanıb-yaxıldıqlarını o sehifələrə həkk etdilər. "Qoy qalın bu sehifələrdə, qalsın ki, qonşu dediklərimizin başımıza getirdikləri oyunları gelecek nəsillər də bu sehifələrdən oxusun, öyrənsin. Çünkü keçmişini bilməyən geləcəyin də qədrini bile bilməz", - söylədilər.

İllərsə ötdükcə, bizləri torpaqlarımıza yaxınlaşdırırırdı. Gənclik çağlarımızda ölkəmizdə şahidi olduğumuz iqtisadi böhran arxada qalırdı. Ölkəmiz gündən-güna inkişaf edir, müstəqil bir yolda müstəqil addımlarla irəliyə hərəkət edirdi. Bu inkişaf isə ordumuzun güclənməsi, ordumuzun güclənməsi isə torpaqlarımızın geri qaytarılacağı günü yaxınlaşdırırırdı.

Dövlətimizin başçısının 2020-ci ilədək

bütün bayramlarda xalqımıza müraciətlərini xatırlayıraq. Bu müraciətlər tek bayram münasibətə xalqa tebrik deyildi, həm də onlara verilən böyük bir ümidi iddi. Ağrılı yaralarımızın sağalacağı günü səbirər gözləməyə çağırış iddi. Bu müraciətlər xalqın Liderinin onun arzularını bir gün reallaşdıracaqına verdiyi söz iddi.

2020-ci il... Zəfər, qələbə ilimiz, torpaqlarımızın işğaldan azad olunan ili. Minlərlə övladımızın şəhid, yüzlərlə övladımızın qazi olması hesabına qazandığımız qürur ilimiz. Sən demə 2019 bizim Qarabağsız qarşılanaq son ilimiz imiş. 2019-cu il dövlətimizin başçısının 31 Dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətə xalqımıza müraciətində işğal altında olan torpaqlarımızdan sonuncu dəfə bəhs etməsi idi. Qarşidakı 2020-ci il Zəfəri ilə ömrümüzə-günümüzə günəşli günlər getirdi. 2020 bizə şərəfimizi, ləyaqətimizi qaytarırdı. Hər dəfə Qarabağdan səhərət dənəndə aşağı dikiyimiz başımıza yuxarı qaldırımağı bəxş etdi.

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin 17 il ərzində apardığı böyük siyaset neticəsində 2020-ci ilin tarixinə Zəfər sözünü yaza bildik. Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin torpaqlarımızın işğaldan azad olunması ilə bağlı vəsiyyətini reallaşdırıra bildik. Xalqımız başını dik tutdu. Birliyimiz, həmrəyliyimiz, böyük sərkərdəmizin arxasında möhkəm dayanmağımızla qələbəni qazana bildik. Biz Qarabağımızı xilas etdik. Onu anası Azərbaycana qovuşdura bildik. Qarabağın baş tacı, döyünen üreyi Şuşanı azad etdik. Şuşa qəhrəman, ığid övladlarımızın əlləri, dağa-daşa sürtünən sinələri, böyük əzmləri ilə geri alındı. Böyük bir hərbi əməliyyatla Şuşa tarixin sehifələrinə Azərbaycan ordu sunun möhtəşəmləyini yazdı.

Qarabağda, budur, beş ildir, başlanan quruculuq, bərpa işləri hər gün həyatımıza bayram, şadyanalıq kimi xoş anlar qatır. Düşünəndə ki, soydaşlarımız öz ata-baba yurdlarına, ev-eşiklərinə qaydırırdı, bu, bizim üçün hər günü bayram edirdi.

Artıq 2020-ci il də daxil olmaqla altıncı yeni ildir ki, onu könlüaçiq qarşılıyırıq. Çünkü qəlbimizdən dağ boyda bir dügün açılıb, atılıb. Hicranımız üzərində vüsal qələbə ç-

lib. Torpaqlarımızın işğalı üzərində azadlıq qələbə çalıb. Soydaşlarımızın məcburi köçkünlüyü üzərində yurda qayıdış qələbə çalıb.

İndi qış fəslidir. Lakin Qarabağ artıq altı ildir ki, bir fəsil yaşayır-bahar fəslini. Sanki baharın gözəlliyyindən doymur, onun yerini başqa fəsillərin alması istəmir. Çünkü 30 il iddi ki, baharı qovmuşdu, "get, azadlığım gələndə gələrsən", - demişdi. Gülünü-ciçəyini sinesindən yolub atmışdı. "Gedin, azadlığı gələndə siz de gəlib köksümü bəzəyərsiniz", - demişdi. Allı-güllü yaylığını çıxarıb başına qara bir şal salmışdı. Güneş qovmuşdu, dumana bürünmüdü, "mən günəsi bir də azad olunanda qarşılıyacam", - demişdi.

Budur, qışdır. Lakin Qarabağda yazdır, bahardır. Minlərlə şəhid və qazımız bu yurd yerimizə baharı getirib. Qarabağ allı-güllü donunu geyinib, başından qara şalını açıb, qırımızı bağlayıb. Bu yerlərə artıq günəş doğur və o günəş heç qıruba enmir. Enməyəcək də. Çünkü bu günəş əbədiyyən doğub.

İlin son günü... Son 30 il düşünürsən... Biz nə illər yola salmışq, nə illər qarşılımışq... Biz hansı tarixlərlə, hadisələrlə bir 365-i başa vurub, digər 365-i qarşılımışq. Acısi sırinindən qat-qat çox illəri... Şükürler olsun ki, artıq o illər tarixin arxivine yollandı. Artıq qəlbimiz açıq, başımız dikdir.

Bütün bu gözəlliklərin fonunda düşünürsən ki, nə yaxşı ki ötən illər yaşanıb, müstəqil olmuşuq. Nə yaxşı ki ötən illər yaşanıb, qədirbilən olmuşuq. Gel, 2026, gel, vərəqlə ömür kitabımızı. Gel, el-ələ verək, həmrəy olaq, yeni bir tarix yazmağa başlayaqq. Şair demişkən:

Qəlbimizin odundan
Alovlanın hər ocaq.
Biz nə zaman bir olsaq,
O gün bayram olacaq
Əlvida 2025, xoş geldin 2026! Qədəmle
rin uğurlu olsun. Gel, yeni il, gel, aç ömür
kitabımızın 2026-ci sehifəsini, yaz ora şairin
bu misralarını:
Ötər illər, fəsillər,
Günər dönüb aylanır.
Ömrümüzə bu axşam
Bir gələcək boyanır

Mətanət Məmmədova